

- інтегрувати інклюзивність як основу цифрової стратегії міста. Місто майбутнього – це не лише високі технології, а передусім людиноцентричне середовище. Саме тому:

- розвиток цифрової інфраструктури має йти паралельно з розвитком освітніх та соціальних програм;

- цифрова грамотність повинна стати базовою компетенцією XXI століття;

- інклюзивність слід розглядати як ключовий принцип міського управління.

Тільки за умови забезпечення цифрової рівності та соціальної інклюзії міста зможуть стати дійсно розумними, справедливими та комфортними для всіх.

European Commission. (2022). *Digital Economy and Society Index (DESI)*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>

Гавкалова Н. Л., доктор економічних наук, професор

Сиромолот Е. А., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ МІСТА ХАРКОВА ЯК ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКОГО МІСТА

Аналіз інформації розміщеної на сайті Харківської міської ради свідчить про розпочатий у 2020 році процес розробки Концепції розвитку м. Харкова до 2030 року (Концепція). У базовому документі-презентації (Харківська міська рада, 2020, червень) міститься данні про кроки, етапи створення, підходи щодо розгляду, узгодження та затвердження Концепції. Візія розвитку м. Харкова визначена через характеристику трьох цілей стратегічного планування м. Харкова як: - 1. Комфортного, розумного і зеленого міста; - 2. Глобального міста індустрій, заснованих на знаннях; - 3. Міста високих суспільних стандартів і соціальної злагоди (Харківська міська рада, 2020, 30 вересня).

Розвиток міста Харкова є пріоритетними напрямом діяльності Ігоря Терехова, як Харківського міського голови. Так, у лютому 2025 року, Харківській міській голова виступив на Національному форумі «Стратегічне планування на регіональному рівні: від відновлення до розвитку» (Харківська міська рада, 2025, 6 лютого), де він розповів про співпрацю з Фундацією Нормана Фостера щодо розробки концепції Генерального плану Харкова, за яким передбачається створити умови для повернення харків'яни до міста з створенням умов енергетичної безпеки, забезпечення громадян житлом, робочими місцями, освітою, високим рівнем медичного обслуговування та соціального захисту.

У травні 2025 року Ігор Терехов завив про створення партнерства з міжнародною компанією Deloitte, для розробки Стратегії Smart City для м. Харкова на 5 років з проведенням системного аналізу поточного стану розвитку Харкова (Азаров, 2025), що стане основою для формування бачення розвитку ключових сфер стратегічного планування, розробки дорожньої карти, впровадження рішень та проведення презентації Стратегії Smart City для м. Харкова на цільовому заході.

Проведений аналіз сучасного стану розробки Концепції розвитку м. Харкова свідчить про перманентний процес пошуку концептуального бачення, ідей та напрямів стратегічного планування розвитку м. Харкова.

Враховуючі вищенаведені заходи та дії Ігоря Терехова, Харківського міського голови, щодо створення концепцій розвитку міста Харкова, на нашу думку актуальним питанням є своєчасним поновлення розгляду концептуальної ідеї розвитку м. Харкова як транс'європейського, транскордонного міста, яку ініціювали проф. д.е.н., Н. Внукова, проф. д.е.н. Н. Гавкалова, керівник Інформаційного центру Асоціації європейських прикордонних регіонів Е. Сиромолот (Внукова та інші., 2017), як представники Харківського національного

економічного університету ім. С. Кузнеця, та представили її Г. Кернесу, меру міста Харкова, під час особистого прийому громадян у ХНЕУ ім. С. Кузнеця 7 квітня 2016 року, акцентуючи увагу у тому числі на багаторічній співпраці і досвіді взаємодії Харківської області та Асоціації європейських прикордонних регіонів (АЄПР) у розвитку територіального та транскордонного співробітництва в Україні (Ramirez та інші, 2024).

У відповіді Департаменту міжнародного співробітництва виконкому Харківської міської ради була підтримана запропонована концептуальна ідея розвитку міста Харкова, як транс'європейського, транскордонного міста з пріоритетним напрямом розвитку транскордонного міжмуніципального співробітництва міста Харкова, підкреслюючи географічну особливість розвитку міста Харкова, яке активно розвиває транс'європейські, транскордонні міжнародні зв'язки з 28 містами Європи, Північної Америки та Азії, і яке має, як перше місто в Україні, відзнаки та повний комплект нагород Ради Європи: Диплом, Почесний Прапор, Таблицю Європи і Приз Європи.

У вищезначеній відповіді було підкреслено необхідність подальшої розробки запропонованої концептуальної ідеї з боку науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця та Інформцентру АЄПР ХНЕУ ім. С. Кузнеця, у контексті розробки процедурних та організаційних механізмів її реалізації, та висловлена зацікавленість з боку Департаменту міжнародного співробітництва виконкому Харківської міської ради у продовженні тематичної співпраці щодо стратегічного позиціонування м. Харкова на міжнародній арені, як транс'європейського, транскордонного міста.

Слід також відмітити нові чинники для ініціації оновлення розробки вищенаведеної концепції, а саме новий фокус Державної стратегії регіонального розвитку України 2021-2027 направлений на розвиток функціональних типів територій, нову законотворчу діяльність Верховної ради України у сфері регулювання міжнародного територіального співробітництва громад та регіонів; ініціативи виконкому АЄПР, Інформцентру АЄПР (Сиромолот, 2013), кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця щодо організації наукової співпраці між європейськими та українськими науковцями у сфері розвитку територіального та транскордонного співробітництва (Gavkalova та інші, 2024); діяльність Наукової школи «Управління розвитком територій у інформаційному суспільстві», керівник - Н. Гавкалова, проф, д.е.н. (Сиромолот та інші, 2024); створення живої лабораторії розвитку територій громад та регіонів, і Слобожанського мікрорегіону розвитку територіального співробітництва за участю громад Харківського регіону, як функціонального типу територій та розвитку міжмуніципального територіального співробітництва (Гавкалова та інші, 2024).

Таким чином, у проведеному дослідженні доведено актуальність оновлення розробки концептуальної ідеї розвитку міста Харкова, як транс'європейського, транскордонного міста за участю представників Харківської міської ради, АЄПР та кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця, формування цільового партнерства та громадянської дипломатії у сфері розвитку територіального та транскордонного співробітництва (Mullan та інші, 2024).

Перше обговорення запропонованої концепції планується провести в рамках запланованого цільового заходу представниками АЄПР та ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Харківська міська рада. (2020, червень). Стратегії розвитку міста Харкова 2030. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/index/strategya-rozvitku-xarkova/strategya-rozvitku-xarkova-2030.html>

Харківська міська рада. (2020, 30 вересня). *Робоча група з розробки Стратегії розвитку міста Харкова на 2020-2030 роки затвердила проєкт документа*. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/news/predstavleniy-proekt-strategii-rozvitku-mista-kharkova-do-2030-roku-45673.html>

Харківська міська рада. (2025, 6 лютого) *Терехов представив Харків на національному форумі зі стратегічного розвитку*. URL: <https://www.city.kharkiv.ua/uk/news/igor-terekhov-predstaviv-kharkiv-na-natsionalnomu-forumi-zi-strategichnogo-rozvitku-57172.html>

Азаров, Д. (2025, 6 травня). *Харків стане "розумним містом"*. URL: <https://www.sq.com.ua/ukr/novini/06.05.2025/xarkiv-stane-rozumnim->

mistem?fbclid=IwY2xjawKWcBJleHRuA2F1bQlXMQBicmlkETFEeXp0c2ZwSm1NWG5jbmgRGAR4WNVZp9s6lATrZeAyFrXlnZMnVUqO67Eh_RnYWCCDz_mvdzUcMddc3xQTJkA_aem_PJeYrD7uDCBDzuEn1sFxSQ

Внукова, Н., Гавкалова, Н., Сиромолот Е. (2017). *Харківський регіон – центр розвитку транскордонного співробітництва України*. Держслужбовець. № 2. С. 78-80. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17417>

Ramirez, M. & Syromolot, E. (2024, November 29). *The identification of thematic areas of multilateral partnership development between AEBR and Kharkov region in the context of relations history and European integration*. Public administration: problems and prospects: materials of International scientific and practical internet conference, Kharkiv: LLC «Constanta», P. 47-52. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34669>

Gavkalova, N., Syromolot, E., Guillermo Ramirez, M., Mullan, C., & Lytovchenko, Y. (2024). *The significance of the Council of Europe's governance tool "Territorial and cross-border cooperation" for regional development: Literature review*. Development Management, 23(2), 56-69. <https://doi.org/10.57111/devt/2.2024.56>

Сиромолот, Е., Гавкалова, Н. (2024, 31 травня). Роль наукових шкіл у дослідженні процесів публічного управління відновленням розвитку територій. Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, С. 264-267. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33572>

Гавкалова, Н., Сиромолот Е. (2024, 18-19 квітня). *Рухливі сили та процеси відновлення розвитку міських територій: Розкриття потенціалу міста: Зміцнення державних інституцій через словацько-українське транскордонне співробітництво в розширеному європейському просторі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції.* : тези допов. Ужгород: Говерла, С.134-137. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32784>

Сиромолот, Е. (2023, 24 листопада). Досвід роботи інформаційного центру асоціації європейських прикордонних регіонів в ХНЕУ ім. Семена Кузнеця в умовах діджиталізації. Діджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні, економічні, соціально-психологічні та правові аспекти: матеріали Факультетської науково-практичної конференції докторантів, аспірантів, молодих вчених і студентів, : тези допов. - Харків : Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, С. 139-142. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31999>

Mullan, C. & Syromolot, E. (2024, November 29). *The role of civic diplomacy in building public administrative capacity for territorial development and cross-border cooperation*. Public administration: problems and prospects: materials of International scientific and practical internet conference, Kharkiv: LLC «Constanta». P. 41-46. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34670>

Сокальська О. В., викладачка-методистка

Білик К. А., здобувачка вищої освіти

Херсонський кооперативний економіко-правовий фаховий коледж

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ РЕБРЕНДИНГ ХЕРСОНА ЯК РЕЗУЛЬТАТ СПІВПРАЦІ ВЛАДИ І ГРОМАДИ

Як засвідчує світовий і європейський досвід поштовхом для розвитку міст стає брендинг і ребрендинг територій, що робить дестинацію впізнаваною, сприяє її популярності серед інвесторів, туристів, компаній, підприємців. Як зазначає А. Ясніковскі (2023) «бренди міст та їх ідентичність сприяє розвитку туризму, покращує місцевий ринок і репутацію, залучає потенційних інвесторів і підвищує конкурентоспроможність міст та територій», що буде надзвичайно актуальним у період повоєнної відбудови України.

Питанням брендингу територій займаються як вітчизняні, так і зарубіжні вчені та практики, зокрема С.Мовенко, А.Ясіновскі, Т.Нагорняк, І.Важеніна, Махначова, Н.М., Семенюк І.Ю. Ременюк Я.А. С. Анхольт, Ф. Котлер, М.Крідлер, А.Ефтехарі, Дж.Авест, М.Каваратзіс, У.Олінс, Дж.Хілдрет та ін. Проблема історико-культурної ідентичності Херсона, його геонімів займаються місцеві науковці, краєзнавці, громадські активісти, зокрема Д. Білий, М. Гоманюк, С.Дяченко, Н. Кузовова, О.Макієнко, В.Яровий, О.Паталах, А.Лопушинський, О.Білецький та ін.

У першому десятиріччі двадцять першого століття в Херсоні за ініціативи громадських організацій, навчальних закладів, органів державної влади, зокрема руху «Відродження Херсона», Херсонського обласного відділення Спілки рекламистів України, TOTEM, Trust development Ukraine, More.Ks.Ua., ХНТУ, Херсонської торгово-промислової палати, Ради з